

# Fatiha Sûresi üzerine

**Celal Sağır: “Fatiha Suresinin mânâsı ve önemi üzerinde durur musunuz? Fatiha suresini her namazda neden okuyoruz? Ölülerimize karşı neden okuyoruz? Her duâdan sonra neden ‘El-Fatiha!’ deniyor ve biz neden Fatiha okuyoruz?”**

Fatiha Suresi, Kur’ân’ın vahiy diliyle özetlenmiş hâlidir. Kur’ân’ın çekirdeğidir. Kur’ân’ın özüdür, özetidir. Kur’ân’ın köküdür. Kur’ân’ın tohumudur. Bediüzzaman’ın ifadesiyle, “Kur’ân-ı Azimü’s-Şânın bir timsâl-i münevveridir.”<sup>1</sup> Bundandır ki, her namazda okumamız emredilmiştir. Fatiha Sûresi Rahman’ın rahmetinden gelen ve rahmete vesile çok kuvvetli bir sûre olması hasebiyle her duâmızı onunla yapar, her duâmızı onunla bitirir, ölenlerimize de onu okuruz.

Cenâb-ı Hak Peygamber Efendimiz’e (asm) ve onun ümmetine Fatiha Sûresini bir rahmet ve bir müjde eseri olarak indirmiş ve bunu Kur’ân’ında şöyle beyan buyurmuştur: “And olsun ki Biz sana usandırmaksızın tekrar tekrar okunan yedi âyetli Fatiha’yı ve azametli Kur’ân’ı verdik.”<sup>2</sup> Bu âyetiyle Kur’ân, Fatiha Suresinin yedi rahmet ayetiyle birlikte dillerden ve gönüllerden düşmeyeceğini haber vermiştir. Peygamber Efendimiz (asm) kendisine Fatiha Sûresi verilmekle taltif edilmiştir.

Kur’ân’dan âyet olarak ilk inen, Alak Suresinin ilk beş âyeti; sure olarak ilk inen ise Fatiha Sûresidir. Fatiha Sûresi, Alâk Sûresi’nin ilk beş ayetinden hemen sonra ve ilk sûre olarak nazil oldu.

İlk beş âyet indiği zaman Peygamber Efendimiz (asm) Hazret-i Hatice’nin amcası oğlu olan ve bir Nasraniyet âlimi bulunan Varaka ibn-i Nevfel’e gitmiş ve ona yaşadığı hâli anlatmıştı. Varaka bu hâlin bir vahiy hâli olduğunu, kendisine daha önce Hazret-i Musa’ya da gelen Cebrail’in geldiğini ve kendisini böylece peygamberlikle müjdelediğini haber verdi.

Ardından çok geçmeden, Peygamber Efendimiz’e (asm) baştan sonuna kadar Fatiha Suresi nazil oldu. Peygamber Efendimiz (asm) Varaka’ya tekrar giderek Fatiha Suresini de okudu. Yaşlı ve gözleri kör bulunan Varaka bu defa müjde ile konuştu:

“Müjde! Müjde ya Muhammed! Ben şahadet ederim ki, Sen İbn-i Meryem’in müjdelediği zatsın. Sen, Musa’nın namusu gibi bir namus üzerindesin. Sen Nebiyy-i

Mürselsin. Sen cihada memur olacaksın.”3

Fatiha Sûresi baştan sona kadar hamd ve şükür ifade ediyor. Bizi dünyada ve ahirette ihyâ edecek ihtiyaçlarımızı içine alacak çapta zengin bir duâ ifade ediyor. Önce Rabbimize hamd ü senâ, ardından ibadetimizi ve kulluğumuzu yalnız O'na tahsis ettiğimizi beyân, ardından ömrümüz boyunca ne istersek tamamını yalnız Ondan isteyeceğimizi ikrar ve onun ardından en mühim isteklerimizi sıralayan zengin bir metin içeriyor.

Mânâsını kısaca vermemiz gerekirse: “Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla: Ezelden ebede her türlü hamd ve övgü, şükür ve minnet, Âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur. O Rahmandır; rahmeti bütün varlıkları kuşatır. Ve bütün yaratıklarının her türlü rızkını merhametle yetiştirir. O Rahimdir; yaratıklarına karşı pek şefkatli ve merhametlidir. O hesap gününün sahibidir. Ancak Sana kulluk eder, ancak Senden yardım isteriz. Bizi sırat-ı mustakîme (doğru yola) ilet. Kendilerine nimet ve ihsanda bulunduğun peygamberlerinin ve onlara tâbi olan salih kullarının yoluna ilet.- Gazabına uğrayanların ve dalâlete düşmüş olanların yoluna değil. Âmin.”

Peygamber Efendimiz (asm) Hazret-i Übeyy İbn-i Ka'b'a:

“Sana ne Tevrat'ta, ne İncil'de, ne Zebur'da, ne de Kur'ân'ın diğer kısımlarında benzeri indirilmemiş bir sûre öğretmemi ister misin?”

Übeyy İbn-i Ka'b: “Evet yâ Resûlallah!” dedi.

Resûl-i Ekrem Efendimiz (asm): “Namazda nasıl okuyorsun?” buyurdu. Bunun üzerine Übeyy İbn-i Ka'b, Fatiha Sûresini okudu. Peygamber Efendimiz (asm):

“Evet, nefsim kudret elinde bulunan Allah'a yemin ederim ki, onun eşi ne Tevrat'ta, ne İncil'de, ne Zebur'da ve ne de Kur'ân'ın diğer kısımlarında indirilmiştir. O bana verilen şanlı Kur'ân'ın içinde bulunan yedi ayetli Fatiha Sûresidir”4 buyurdu.

Peygamber Efendimiz (asm) bir diğer hadislerinde: “Her kim namaz kılar ve o namazında bildiği halde Fatiha Sûresini okumazsa o namaz eksiktir. O namaz noksandır. O namaz tamam değildir. Allah Teâlâ, ‘Fatiha Sûresini kulumla kendi aramda iki eşit kısma ayırdım. Yarısı Benim, yarısı da kulumundur. Kulum onunla istediğine kavuşacaktır’ buyuruyor. Nitekim kul kıyama kalkar ve ‘Elhamdülillahi Rabbi'l-âlemin’ (Âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamd olsun) der. Bunun üzerine ulu ve yüce Allah, ‘Kulum bana hamd etti!’ buyurur. Kul, ‘Errahmanirrahim’ der. Allah, ‘Kulum Bana senada bulundu’ buyurur. Kul, ‘Mâlik-i Yevmiddin’ der. Allah Teâlâ: ‘Kulum Beni tazim etti. İşte bu okunanlar Bana aittir. ‘İyyake nabüdü ve iyyake nestain’ benimle kulum arasındadır. Sûrenin bundan sonraki ayetleri ise kulumundur ve kulum o âyetleri okuyarak dilediğine kavuşur. Çünkü kulum artık,

‘İhdinassırâtelmüstakim. Sıratellezine en’amte aleyhim gayri’l-mağdubi aleyhim veladdâllin. Âmin’ diye duâ ediyor’ buyuruyor.”5

## **DUÂ**

Ey Hâdî-i Rahîm! Üzerimize hidayetini artır! Lütfunu artır! Rahmetini artır! Merhametini artır! Bizi hidayet üzere müstakim eyle!! Bizi istikamet üzere sabit kıl! Bize sebat üzere muvaffakiyet lütfeyle! Tevfik ve hidayette ihlâsımızı eksik kılma! Âmin!

## **Dipnotlar:**

- 1- Sözler, s. 45
- 2- Hicir Sûresi: 87
- 3- Hak Dini Kur’ân Dili, 1/10
- 4- Tirmizî, Kur’ân’ın Faziletleri, 1
- 5- Tirmizî, Kur’ân Tefsiri Babları, 2